

Re-Accredited 'B++' 2.86 CGPA by NAAC

VEER NARMAD SOUTH GUJARAT UNIVERSITY

University Campus, Udhna-Magdalla Road, SURAT - 395 007, Gujarat, India.

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી

યુનિવર્સિટી કેમ્પસ, ઉદ્ધના-મગદલા રોડ, સુરત - ૩૯૫ ૦૦૭, ગુજરાત, ભારત.

Tel : +91 - 261 - 2227141 to 2227146, Toll Free : 1800 2333 011, Digital Helpline No.- 0261 2388888
E-mail : info@vnsgu.ac.in, Website : www.vnsgu.ac.in

ક્રમાંક:એસ/પરિપત્ર/સિલેબસ/૧૪૧૯૫/૨૦૨૪
તા.૦૪/૦૭/૨૦૨૪

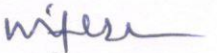
પ્રતિ,
વડાશ્રી,
તુલનાત્મક સાહિત્ય વિભાગ,
વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી,
સુરત.

વિષય:- શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ થી અમલમાં આવનાર એમ.એ. તુલનાત્મક સાહિત્ય સેમે. ૧, ૨, ૩, અને ૪ નો અભ્યાસક્રમ બાબત.

મહાશય,

સવિનય -જણાવવાનું કે, એમ.એ. તુલનાત્મક સાહિત્ય વિષયનો શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧થી અમલમાં આવેલ સેમેસ્ટર-૧, ૨, ૩ અને ૪ નો અભ્યાસક્રમ જે યુનિવર્સિટી કાર્યાલયનાં તા.૧૮/૦૭/૨૦૨૦, પરિપત્ર ક્રમાંક:એકે/પરિપત્ર/૫૮૦૩/૨૦૨૦ થી પરિપત્રિત કરવામાં આવેલ છે. જે સદર અભ્યાસક્રમ શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ થી ૨૦૨૫-૨૬ સુધી યથાવત ચાલુ રાખવા આથી જાણ કરવામાં આવે છે.

(બિડાણ: ઉપર મુજબ)

કુલસચિવ

પ્રતિ,

૧) અધ્યક્ષશ્રી, વિનયન વિદ્યાશાળા.

૨) પરીક્ષા નિયામકશ્રી, પરીક્ષા વિભાગ, વીર નર્મદ દ. ગુ. યુનિવર્સિટી, સુરત.

.....તરફ જાણ તેમજ અમલ સારૂ.

Re-Accredited by NAAC with 'A' Grade

VEER NARMAD SOUTH GUJARAT UNIVERSITY

University Campus, Udhna-Magdalla Road, SURAT - 395 007, Gujarat, India.

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી

યુનિવર્સિટી કેમ્પસ, ઉદ્ધના-મગદલા રોડ, સુરત - ૩૯૫ ૦૦૭, ગુજરાત, ભારત.

Tel : +91 - 261 - 2227141 to 2227146, Toll Free : 1800 2333 011, Fax : +91 - 261 - 2227312
E-mail : info@vnsgu.ac.in, Website : www.vnsgu.ac.in

ક્રમાંક:એકે/પરિપત્ર/૫૮૦૩/૨૦૨૦

તા. ૧૮/૦૭/૨૦૨૦

પ્રતિ,
વડાશ્રી,
તુલનાત્મક સાહિત્ય વિભાગ,
વી.ન.દ.ગુ.યુનિવર્સિટી,
સુરત.

વિષય:- તુલનાત્મક સાહિત્ય એમ.એ. સેમ-૧,૨,૩ અને ૪ ના અભ્યાસક્રમ બાબતે.

સુજાશ્રી,

સવિનય જણાવવાનું કે, શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ થી અમલમાં આવનાર તુલનાત્મક સાહિત્ય એમ.એ. સેમ-૧,૨,૩ અને ૪ ના ૨૦ પ્રશ્નપત્રોની પુનઃરચના કરવા બાબતે તુલનાત્મક સાહિત્ય વિષયની એડહોક (નિયુક્ત) સમિતિની તા.૦૪/૦૨/૨૦૨૦ ની સભાનાં ઠરાવ ક્રમાંક: ૨ અન્વયે નીચે મુજબ ભલામણ કરેલ છે જે ભલામણ વિનયન વિદ્યાશાખાનાં અધ્યક્ષશ્રીએ વિનયન વિદ્યાશાખાની મંજૂરીની અપેક્ષાએ વિનયન વિદ્યાશાખાવતી મંજૂર કરી એકેડેમિક કાઉન્સિલને કરેલ ભલામણ એકેડેમિક કાઉન્સિલએ તેની તા.૩૦/૦૬/૨૦૨૦ની સભાના ઠરાવ ક્રમાંક:૧૨૫ અન્વયે સ્વીકારી મંજૂર કરેલ છે. તેની જાણ સંબંધકર્તા શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓને કરવી, તદ્દુપરાંત તેનો અમલ કરવો.

તુલનાત્મક સાહિત્ય વિષયની એડહોક (નિયુક્ત) સમિતિની તા.૦૪/૦૨/૨૦૨૦ ના ઠરાવ ક્રમાંક: ૨

:: આથી ઠરાવવામાં આવે છે કે, શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ અમલમાં આવનાર તુલનાત્મક સાહિત્ય એમ.એ. સેમ-૧,૨,૩ અને ૪ ના ૨૦ પ્રશ્નપત્રોના પાઠ્યપુસ્તકો અને અભ્યાસના એકમોનો સ્વીકાર કરી તે મંજૂર કરવા વિનયન વિદ્યાશાખાને ભલામણ કરવામાં આવે છે.

એકેડેમિક કાઉન્સિલની તા.૩૦/૦૬/૨૦૨૦ની સભાના ઠરાવ ક્રમાંક:૧૨૫

:: આથી ઠરાવવામાં આવે છે કે, તુલનાત્મક સાહિત્ય વિષયની એડહોક (નિયુક્ત) સમિતિની તા. ૦૪/૦૨/૨૦૨૦ ની સભાના ઠરાવ ક્રમાંક : ૨ અન્વયે શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ અમલમાં આવનાર તુલનાત્મક સાહિત્ય એમ.એ. સેમ-૧,૨,૩ અને ૪ ના ૨૦ પ્રશ્નપત્રોના પાઠ્યપુસ્તકો અને અભ્યાસના એકમોનો સ્વીકાર કરવા કરેલ ભલામણ વિનયન વિદ્યાશાખાના અધ્યક્ષશ્રીએ વિનયન વિદ્યાશાખાવતી સ્વીકારેલ, જે મંજૂર કરવામાં આવે છે.

બિડાણ : ઉપર મુજબ

પ્રતિ,

- ૧) અધ્યક્ષશ્રી, વિનયન વિદ્યાશાખા.
- ૨) પરીક્ષા નિયામકશ્રી, પરીક્ષા વિભાગ, વીર નર્મદ દ. ગુ. યુનિવર્સિટી, સુરત.
- ૩) પી.જી. વિભાગ, વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી સુરત.

...તરફ જાણ તેમજ અમલ સારું.

R. B. K. S.
2020-21
ઈ.આ. કુલસચિવ

वीर नर्मद दक्षिण गुजरात युनिवर्सिटी, सुरत
तुलनात्मक साहित्य विभाग
विषय: तुलनात्मक साहित्य
अ.म.अ.सेमेस्टर-१
(सने २०२०-२१, २०२१-२२, २०२२-२३ सुधी)

Paper – 1 Core : 1

सैद्धांतिक विचारणा अने व्यवहारु लेखन

Paper – 2 Core : 2

विषयवस्तुलक्षी अभ्यास : राष्ट्रीय भावना

Paper – 3 Core : 3

स्वरूपलक्षी अभ्यास : प्रवास साहित्य

Paper – 4 Elective 1 (A)

मध्यकालीन साहित्य

Paper – 4 Elective 1 (B)

साहित्य भीमांसा : भाग-१

Paper – 5 Multi disciplinary

साहित्य अने समाजशास्त्र

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત

તુલનાત્મક સાહિત્ય વિભાગ

વિષય: તુલનાત્મક સાહિત્ય

એમ.એ. સેમેસ્ટર-૧

વર્ષ સને: ૨૦૨૦-૨૦૨૧થી ૨૦૨૧-૨૦૨૨, ૨૦૨૨-૨૦૨૩ સુધી અમલમાં

હેતુ: તુલનાત્મક સાહિત્ય વિશેની સમજ કેળવે અને કૃતિઓના અધ્યયન દ્વારા તેના વિનિયોગની ભૂમિકા સ્પષ્ટ થાય.

Paper : 1 : Core: 1 સૈદ્ધાંતિક વિચારણા અને વ્યવહારુ વિવેચન:

એકમ:૧	(૧) તુલનાત્મક સાહિત્ય: શબ્દ, અર્થ, સંજ્ઞા અને સંકેતો
	(૨) તુલનાત્મક સાહિત્ય: વ્યાખ્યા, વિભાવના અને લક્ષણો
	(૩) તુલનાત્મક સાહિત્યની અનિવાર્યતા: ભારતીય અને વૈશ્વિક સંદર્ભે
	(૪) તુલનાત્મક સાહિત્યનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ ભારત અને વિશ્વમાં
એકમ:૨	(૧) તુલનાત્મક સાહિત્ય: અમેરિકન, ફ્રેંચ, જર્મન અને એશિયન અભિગમ
	(૨) તુલના: વ્યવહારજીવનમાં, સાહિત્યમાં અને અન્ય શાસ્ત્રોમાં
	(૩) તુલનાત્મક સાહિત્ય: ગ્યૂઈથે, મેથ્યુ આર્નોલ્ડ અને રવીન્દ્રનાથ ટાગોર
	(૪) તુલનાત્મક સાહિત્ય: નવી દિશાઓ અને સમકાલીન દૃષ્ટિકોણ
એકમ:૩	‘અરવલ્લી’: કિશોરસિંહ સોલંકી (ગુજરાતી)
એકમ:૪	‘આરણ્યક’: વિભૂતિભૂષણ બંધોપાધ્યાય (બંગાળી)
નોંધ:	બંને કૃતિઓની તુલના અપેક્ષિત છે

સંદર્ભ પુસ્તકો :

૧. પરીખ, ધીરૂ: ‘તુલનાત્મક સાહિત્ય’, પ્રકાશન: ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ, પ્રથમ આવૃત્તિ.
૨. બાપટ, વસંત: (અનુ.: જયા મહેતા) ‘તુલનાત્મક સાહિત્યાભ્યાસ’, પ્રકાશક: એસ.એન.ડી.ટી. યુનિવર્સિટી, મુંબઈ પ્રથમ આવૃત્તિ.
૩. ચૌધરી, ઈન્દ્રનાથ: ‘તુલનાત્મક સાહિત્ય કી ભૂમિકા’, નેશનલ પબ્લિસિંગ હાઉસ, ૧૯૮૩, નવી દિલ્હી.
૪. દેસાઈ, અશ્વિન: ‘તુલનાત્મક સાહિત્યની દિશામાં’, દિવ્યાનંદ પ્રકાશન, ૧૯૯૨.
૫. દેસાઈ, અશ્વિન: ‘અંગુલી નિર્દેશ’, સાહિત્ય સંગમ, બાવાસીદીની શેરી, પંચોલી વાડી સામે, સુરત, ૨૦૦૦.
૬. દેસાઈ, ચૈતન્ય: ‘તુલનાત્મક સાહિત્ય-ભારતીય સંદર્ભ’, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ-૧૯૯૬.
૭. રાવળ, વિનાયક અને બીજા: (સંપાદન): ‘વિવિધ અભિગમો’ (વિવેચનના), ગુજરાતીનો અધ્યાપક સંઘ, અમદાવાદ-૧૯૮૦.
૮. પરમાર, દમયંતી: ‘શિવકુમાર જોષી અને જૈનેન્દ્રકુમારની નવલકથાઓમાં નારીચેતના’, પ્રકાશક:

પોતે, પ્રથમ આવૃત્તિ-૨૦૦૫.

૯. Gifford Henry: “Comparative Literature”: Rout ledge and keg an paul, London-1969.
૧૦. Power, S.S.: “Comparative Literature Studies”, an introduction Duckworth London & New Your.
૧૧. Chandra Mohan: (Ed.) “Aspects of Comparative Literature: Current Approaches”, New Delhi, India Publishers and Distributors: 1989.
૧૨. Das, Sisirkumar: (Ed.) “Comparative Literature: Theory and Practical”, Indian institute of studies: 1978.
૧૩. Nakamura, Hajime: “A Comparative History of Ideas”, Motilal Bansrasidass, Pvt. Ltd. Delhi, First Indian Edition: Delhi: 1992.
૧૪. Cuddon, J.A.: “Dictionary of Literary Terms”
૧૫. મળેલા જીવ: પન્નાલાલ પટેલ
૧૬. દેવદાસ: શરદબાબુ
૧૭. દેસાઈ, (ડૉ.) ચૈતન્ય: ‘ભારતીય નવલકથામાં આત્મખોજ,’ ન્યૂ પોપ્યુલર પ્રકાશન, સુરત
૧૮. દેસાઈ, (ડૉ.) ચૈતન્ય: ‘પાશ્ચાત્ય નવલકથામાં આત્મખોજ,’ ફ્લેમિંગો પબ્લિકેશન, અમદાવાદ
૧૯. દેસાઈ (ડૉ.) ચૈતન્ય: ‘તુલનાત્મક સાહિત્ય: વિદેશી સંદર્ભ’
૨૦. અરવલ્લી: કિશોરસિંહ સોલંકી
૨૧. આરણ્યક: વિભૂતિભૂષણ બંધોપાધ્યાય

હેતુ : તુલનાત્મક સાહિત્યના અભ્યાસક્ષેત્રના ખ્યાલની સાથે વિષયવસ્તુલક્ષી અભ્યાસનો ખ્યાલ મેળવે. કૃતિઓના અભ્યાસ થકી વિષયવસ્તુલક્ષી અભ્યાસની સમજ કેળવાય.

Paper : 2 Core: 2: વિષયવસ્તુલક્ષી અભ્યાસ: રાષ્ટ્રીય ભાવના

- એકમ:૧ (૧) તુલનાત્મક સાહિત્ય અને વિષયવસ્તુલક્ષી અભ્યાસ
(૨) પ્રાકૃતિક ઘટના
(૩) કથાઘટકો
(૪) પરિસ્થિતિઓ
(૫) વર્ગપ્રતિનિધિઓ
(૬) પુરાણ-ઈતિહાસની પાત્રસૃષ્ટિ
- એકમ:૨ (૧) રાષ્ટ્ર ઓર રાષ્ટ્રીય ભાવના
(૨) હિન્દી ઓર કન્નડ સાહિત્યમેં રાષ્ટ્રીયતા

એકમ:૩ રામધારી સિંહ દિનકરની કવિતાઓ (હિન્દી) (પસંદગીની કવિતાઓ)

એકમ:૪: ગૃહભંગ, એસ. એલ.ભૈરપ્પા (કન્નડ)

નોંધ: બંને કૃતિઓની તુલના અપેક્ષિત છે

સંદર્ભ પુસ્તકો:

૧. પરીખ, ધીરૂ: 'તુલનાત્મક સાહિત્ય', પ્રકાશન: ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ, પ્રથમ આવૃત્તિ.
૨. બાપટ, વસંત: (અનુ.: જયા મહેતા) 'તુલનાત્મક સાહિત્યાભ્યાસ', પ્રકાશક: એસ.એન.ડી.ટી. યુનિવર્સિટી, મુંબઈ પ્રથમ આવૃત્તિ.
૩. ચૌધરી, ઈન્દ્રનાથ: 'તુલનાત્મક સાહિત્ય કી ભૂમિકા', નેશનલ પબ્લિસિંગ હાઉસ, ૧૯૮૩, નવી દિલ્હી.
૪. દેસાઈ, અશ્વિન: 'તુલનાત્મક સાહિત્યની દિશામાં', દિવ્યાનંદ પ્રકાશન, ૧૯૯૨.
૫. દેસાઈ, અશ્વિન: 'અંગુલી નિર્દેશ', સાહિત્ય સંગમ, બાવાસીદીની શેરી, પંચોલી વાડી સામે, સુરત, ૨૦૦૦.
૬. દેસાઈ, ચૈતન્ય: 'તુલનાત્મક સાહિત્ય-ભારતીય સંદર્ભ', યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ-૧૯૯૬.
૭. રામધારી સિંહ દિનકરની કવિતાઓ
૮. ગૃહભંગ: એસ. એલ.ભૈરપ્પા

હેતુ : સ્વરૂપલક્ષી અભ્યાસ દ્વારા સાહિત્યના સ્વરૂપનો સંબંધ પરિચય મેળવે અને કૃતિઓ દ્વારા સ્વરૂપનો તલસ્પર્શી અભ્યાસ થાય.

Paper : 3: Core: 3 સ્વરૂપલક્ષી અભ્યાસ: પ્રવાસ સાહિત્ય

એકમ:૧ (૧) તુલનાત્મક સાહિત્ય અને સ્વરૂપલક્ષી અભ્યાસ
(૨) પ્રવાસ સાહિત્યની વિભાવના

એકમ:૨ (૧) ગુજરાતી સાહિત્યમાં પ્રવાસ સાહિત્ય
(૨) હિન્દી સાહિત્યમાં પ્રવાસ સાહિત્ય

એકમ:૩ હિમાલયનો પ્રવાસ: કાકાસાહેબ કાલેલકર (ગુજરાતી)

એકમ:૪ સરયૂ સે સિંધુ: (હિન્દી), રવિપ્રકાશ ટેકચંદાણી

નોંધ: બંને કૃતિઓની તુલના અપેક્ષિત છે.

સંદર્ભ પુસ્તકો :

(૧) બાપટ, વસંત: (અનુ.: જયા મહેતા) 'તુલનાત્મક સાહિત્યાભ્યાસ', પ્રકાશક: એસ.એન.ડી.ટી. યુનિવર્સિટી, મુંબઈ પ્રથમ આવૃત્તિ.

(૨) અઢાર સાહિત્યિક નિબંધો - સંપા. મફત ઓઝા

(૩) ગુજરાતી સાહિત્યનો દસમો દાયકો - સંપા. ભોળાભાઈ પટેલ

(૪) અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસ રેખા: ધીરુભાઈ ઠાકર

(૫) અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપોનો વિકાસ: ડૉ. રણજીતરામ પટેલ

(૬) સત્તર સાહિત્ય સ્વરૂપો - પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ

(૭) સદીનું સરવૈયું - સંપા. રઘુવીર ચૌધરી

(૮) સાહિત્યિક સ્વરૂપો (ભાગ:૧-૨)-પ્રો. કુજવિહારી મહેતા, ડૉ. જયંત પટેલ

(૯) સ્વરૂપ સન્નિધાન - સુમન શાહ

(૧૦) 'હિમાલયનો પ્રવાસ': કાકાસાહેબ કાલેલકર

(૧૧) 'સરયૂ સે સિંધુ' (હિન્દી);, રવિપ્રકાશ ટેકચંદાણી

(૧૨) 'પ્રવાસ સાહિત્ય': અરૂણા બક્ષી

હેતુ : મધ્યકાલીન સાહિત્ય અભ્યાસનો પરિચય થાય અને મધ્યકાળના કવિઓના સર્જન વિશેની સમજ મેળવે.

Paper : 4 Elective: 1 (A) મધ્યકાલીન સાહિત્ય

એકમ:૧ (૧) મધ્યકાલીન સાહિત્યના પરિબળો
(૨) મધ્યકાલીન સાહિત્યની લાક્ષણિકતાઓ
(૩) મધ્યકાલીન સાહિત્યના સ્વરૂપો
(૪) મધ્યકાલીન ભારતીય ભક્તિ સાહિત્ય

- એકમ:૨ (૧) મધ્યકાલીન ગુજરાતી ભક્તિ પરંપરા
(૨) મધ્યકાલીન હિન્દી ભક્તિ પરંપરા
(૩) મધ્યકાલીન ગુજરાતી જ્ઞાનમાર્ગી કવિતા
(૪) મધ્યકાલીન મરાઠી જ્ઞાનમાર્ગી કવિતા

એકમ:૩ અખો

એકમ:૪ તુકારામ

નોંધ: બંને કવિઓની તુલના અપેક્ષિત છે.

સંદર્ભ પુસ્તકો :

- (૧) ગુજરાતી સાહિત્ય (મધ્યકાલીન) અનંતરાય રાવળ
(૨) મધ્યકાલીન ગુજરાતી જ્ઞાનમાર્ગી કવિતા : બળવંત જાની
(૩) મધ્યકાલીન જ્ઞાનમાર્ગી કાવ્યધારાની ભૂમિકા : સુરેશ જોશી
(૪) મધ્યકાળના સાહિત્ય પ્રકારો : ચંદ્રકાન્ત હરિપ્રસાદ મહેતા
(૫) ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસ રેખા : ધીરુભાઈ ઠાકર
(૬) ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ-૧,૨ : ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ

હેતુ : ભારતીય અને પ્રાચીન સાહિત્ય મીમાંસાનો પરિચય વિદ્યાર્થી મેળવે.

Paper : 4 Elective: 1 (B) સાહિત્યમીમાંસા ભાગ:૧

- એકમ-૧** ભારતીય સાહિત્ય મીમાંસા
(૧) વક્રોક્તિ સિદ્ધાંત અને રમણીયતાનો સિદ્ધાંત
(૨) વક્રોક્તિ સિદ્ધાંતની વિભાવના
(૩) વક્રોક્તિની વ્યાખ્યા, (માનવ દંડી) કુંતકની વક્રોક્તિ વિચારણા
(૪) કુંતકનો વક્રોક્તિ વિચાર, વક્રતાના પ્રકારો
- એકમ-૨** રમણીયતાનો સિદ્ધાંત
(૧) જગન્નાથની રમણીયતાની વિભાવના
(૨) રમણીયતાનું સ્વરૂપ
(૩) કાવ્યના પ્રકાર
(૪) કાવ્ય હેતુ
- એકમ-૩** મેથ્યુ આર્નોલ્ડનો કવિતા વિચાર
- એકમ-૪** ટી.એસ.એલિયાનો કવિતા વિચાર
(૧) પરંપરા અને વૈયક્તિક પ્રતિભા
(૨) કવિતાના ત્રણ સૂર
(૩) વસ્તુગત સહસંબંધનો સિદ્ધાંત

મહત્વના સંદર્ભ ગ્રંથો

૧. કગળે, ર.પ.(અનુ.: જયા મહેતા): 'પ્રાચીન કાવ્યશાસ્ત્ર', વોરા એન્ડ કંપની, અમદાવાદ, પ્રથમ આવૃત્તિ- ૧૯૭૫.
૨. પારેખ, નગીનદાસ: 'ધ્વન્યાલોક' (આનંદવર્ધનનો ધ્વનિવિચાર), ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, દ્વિતીય આવૃત્તિ-૨૦૦૪.
૩. કોઠારી, જંયત અને રાજપરા, નટુભાઈ: 'ભારતીય કાવ્યસિદ્ધાંત', ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યલય, અમદાવાદ-૧૯૭૦
૪. વિષ્ણુદત્ત: 'તુલનાત્મક સાહિત્યશાસ્ત્ર (ઇતિહાસ ઓર સમીક્ષા)', સાહિત્ય સદન, દહેરાદુન, પ્રથમ આવૃત્તિ-૧૯૬૬.
૫. પટેલ, ગૌતમ વાડીલાલ: 'વૈદિક સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિ', યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ, પ્રથમ આવૃત્તિ-૧૯૭૮.
૬. પંચાલ, શિરીષ: 'પશ્ચિમનું સાહિત્ય વિવેચન' (પ્રાચીન કાળ), યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય અમદાવાદ, પ્રથમ આવૃત્તિ-૧૯૮૨.
૭. પટેલ, બહેચરભાઈ આર.: 'પ્રાચીન સાહિત્યમીમાંસાના સીમાસ્તંભો', યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય અમદાવાદ, તૃતીય આવૃત્તિ (સંશોધિત)- ૧૯૮૩.
૮. પટેલ, મણિલાલ ડ.: 'સાહિત્ય મીમાંસા', પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ, ચોથી સંવર્ધિત આવૃત્તિ-૨૦૦૮
૯. ડૉ. નગેન્દ્ર: 'રસ-સિદ્ધાંત', નેશનલ પબ્લિકેશિંગ હાઉસ, દિલ્હી, પ્રથમ આવૃત્તિ-૧૯૬૯.

હેતુ : સાહિત્ય અને સમાજશાસ્ત્ર વિશેની સમજ વિદ્યાર્થી મેળવે અને બંનેના આંતર સંબંધનો ખ્યાલ મેળવે.

Paper : 5 Multi disciplinary: સાહિત્ય અને સમાજશાસ્ત્ર

એકમ:૧ સાહિત્ય અને સમાજની વ્યાખ્યા અને વિભાવના

એકમ:૨ સાહિત્ય અને સમાજનો પારસ્પરિક સંબંધ અને વિવિધ વિવેચકોની વિચારણાઓ.
સાહિત્યનું સમાજશાસ્ત્ર

એકમ:૩ 'સરસ્વતીચંદ્ર': ભાગ: ૦૪ (ગુજરાતી) ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠી

એકમ:૪ 'સહસ્ત્રક્રેણ': (તેલુગુ) વિશ્વનાથ સત્યનારાયણ

સંદર્ભ પુસ્તકો :

- (૧) સાહિત્ય અને સમાજ - વિદ્યુત જોશી
- (૨) સાહિત્ય અને સામાજિક ચેતના - સુધીરચંદ્ર
- (૩) કલાનું સમાજશાસ્ત્ર - અક્ષય દેસાઈ
- (૪) સાહિત્ય કે સમાજશાસ્ત્ર કી ભૂમિકા- મૈનેજર પાંડેય
- (૫) અર્થાતનો વિશેષાંક
- (૬) કારન્ય, શિવરામ (અનુ: પ્રભાકર મંગળવેદેકર): ધરતી ખોળે પાછો વળે, સાહિત્ય અકાદમી, નવી દિલ્હી, પ્રથમ આવૃત્તિ: ૧૯૮૨.
- (૭) મહેતા, ભરત: જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કૃત નવલકથા:
- (૮) મુગલિ આર. એસ.: કન્નડ સાહિત્યના ઈતિહાસની રૂપરેખા, સાહિત્ય અકાદમી, નવી દિલ્હી, પ્રથમ આવૃત્તિ: ૧૯૭૭.
- (૯) રાંગ્રા, રણવીર: ભારત કે પ્રમુખ સાહિત્યકારો સે અન્તરંગ બાતચીત, આર્ય પ્રકાશન મંડળ, દિલ્હી, પ્રથમ આવૃત્તિ: ૨૦૦૮.
- (૧૦) સરસ્વતીચંદ્ર: ભાગ: ૦૪ ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠી
- (૧૧) સહસ્ત્રક્રેણ: (તેલુગુ) વિશ્વનાથ સત્યનારાયણ

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત
તુલનાત્મક સાહિત્ય વિભાગ
વિષય: તુલનાત્મક સાહિત્ય
એમ.એ.સેમેસ્ટર-૨
(સને ૨૦૨૦-૨૧, ૨૦૨૧-૨૨, ૨૦૨૨-૨૩ સુધી)

Paper – 6 Core : 4
પ્રૂફરીડિંગ અને જોડણી

Paper – 7 Core : 5
ભારતીય સાહિત્ય

Paper – 8 Core : 6
વિશ્વસાહિત્ય

Paper – 9 Elective 2 (A)
આધુનિક સાહિત્ય

Paper – 9 Elective 2 (B)
સાહિત્ય મીમાંસા : ભાગ-૨

Paper – 10 Multi disciplinary
સાહિત્ય અને ઈતિહાસ

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત
તુલનાત્મક સાહિત્ય વિભાગ
વિષય: તુલનાત્મક સાહિત્ય
એમ.એ. સેમેસ્ટર-૨
વર્ષ સને:

વર્ષ સને: ૨૦૨૦-૨૦૨૧થી ૨૦૨૧-૨૦૨૨, ૨૦૨૨-૨૦૨૩ સુધી અમલમાં

હેતુ : પ્રૂફરીડીંગ અને જોડણીનો ખ્યાલ વિદ્યાર્થી મેળવે. જોડણીના વિવિધ નિયોમોની જાણકારી વિશેની સમજ વિદ્યાર્થીની કેળવે.

Paper : 6: Core:4 : પ્રૂફરીડીંગ અને જોડણી

એકમ:૧ જોડણીના નિયમો અને વિરામ ચિન્હોના નિયમો

એકમ:૨ પ્રૂફ વાંચન અને ભૂલસુધારણા / અનુસ્વારના નિયમો

એકમ:૩ સંધિ અને સમાસના નિયમો

એકમ:૪ કોશ સ્વરૂપ અને પ્રયોજન અને પ્રકારો, મુદ્રણપ્રત, પાદટીપ, સંદર્ભસૂચિ

સંદર્ભ પુસ્તકો :

(૧) સાર્થ જોડણીકોશ: ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ

(૨) લેખન પદ્ધતિ અને પ્રૂફવાચન- રમેશ શુક્લ

(૩) લેખન શુદ્ધિ અને લઘુકોશ- રમેશ શુક્લ

(૪) ગુજરાતી ભાષા - ટી.એન. દવે, ગૂર્જર પ્રકાશન

(૫) શાંતિલાલ આચાર્ય:

(૬) જોડણી દીપિકા: કિશોરચંદ્ર પુરોહિત

(૭) ગુજરાતી / હિન્દી ભાષાના પ્રથમ માન્યકોશ: એક તુલનાત્મક અભ્યાસ: ડૉ. ભરત ઠાકોર:
ફ્લેમિંગો પ્રકાશન, અમદાવાદ

હેતુ : ભારતીય સાહિત્ય વિશેની સમજ વિદ્યાર્થી કેળવે અને ભારતીય સાહિત્યની સાથે સંસ્કૃતિ, સમાજ અને પરંપરાઓનો પરિચય પણ મેળવે.

Paper : 7 Core:5 ભારતીય સાહિત્ય

- એકમ:૧ (૧) તુલનાત્મક સાહિત્યનો ખ્યાલ ભારતીય સંદર્ભ - અમીય દેવ
(૨) ભારતીય સાહિત્ય વિશે ઈન્દ્રનાથ ચૌધરી
(૩) ભારતીય સાહિત્ય વિશે નગેન્દ્ર
(૪) તુલનાત્મક ભારતીય સાહિત્ય વિશે - શિશિરકુમાર દાસ
- એકમ:૨ (૧) ભારતીય સાહિત્યની વિભાવના
(૨) ભારતીય સાહિત્યમાં સમાજ અને સંસ્કૃતિ
(૩) ભારતીય નવલકથા
- એકમ:૩ 'છ વીઘા જમીન': (ઓડિયા) ફકિરમોહન સેનાપતિ
- એકમ:૪ 'રાગ દરબારી': (હિન્દી) શ્રીલાલ શુક્લ અનુ: હરીન્દ્ર દવે

નોંધ: બંને કૃતિઓની તુલના અપેક્ષિત છે.

સંદર્ભ પુસ્તકો :

- (૧) ભારતીય સાહિત્ય પરંપરાનો વિસ્તાર - ભોળાભાઈ પટેલ
(૨) ભારતીય નવલકથા - રમણલાલ જોશી
(૩) જ્ઞાન ગંગોત્રી શ્રેણી - ભારતીય સાહિત્ય
(૪) ભારતીય સાહિત્ય - કે. સચ્ચિદાનંદ
(૫) ભારતીય સાહિત્યની ભૂમિકા - ડૉ. રામ વિલાસ શર્મા
(૬) જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કૃત નવલકથા - સં. ભરત મહેતા
(૭) ભારતીય નવલકથા - સં. બિપિન આશર
(૮) તુલનાત્મક સાહિત્ય: ભારતીય સંદર્ભ- ડૉ. ચૈતન્ય દેસાઈ
(૯) તુલનાત્મક સાહિત્ય: વિદેશી સંદર્ભ- ડૉ. ચૈતન્ય દેસાઈ
(૧૦) 'રાગ દરબારી': (હિન્દી) શ્રીલાલ શુક્લ અનુ: હરીન્દ્ર દવે
(૧૧) 'છ વીઘા જમીન': (ઓડિયા) ફકિરમોહન સેનાપતિ

હેતુ : વિદ્યાર્થી વિશ્વસાહિત્યનો પરિચય પામે. કૃતિઓના આસ્વાદથી વિશ્વસાહિત્ય વિશેની સમજ કેળવે.

Paper : 8 Core:6 વિશ્વસાહિત્ય

એકમ:૧ (૧) વિશ્વસાહિત્ય: સંજ્ઞા, પરિબળો અને લક્ષણો

(૨) ગ્રીક મહાકાવ્યોનો પ્રાથમિક પરિચય

એકમ:૨ નિયત કરાયેલ બે દેશોના સાહિત્યનો પરિચય

(૧) રશિયન સાહિત્યનો પરિચય

(૨) બાંગ્લાદેશી સાહિત્યનો પરિચય

એકમ:૩ 'ઈડિપસ ધી રેક્સ' (ગ્રીક) સોફોકલિસ

એકમ:૪ 'લજ્જા' (બંગાળી) તસલીમા નસરીન

સંદર્ભ પુસ્તકો :

૧. સાહિત્યદર્શન (વિશ્વસાહિત્ય:૧)- સં.દિગીશ મહેતા અને અન્ય
૨. અંગ્રેજી સાહિત્યનું આચમન- મધુસૂદન પારેખ, નવભારત સાહિત્ય મંદિર, અમદાવાદ, ૧૯૯૮
૩. પાશ્ચાત્ય ટૂંકીવાર્તા- ઈલા પાઠક, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ, ૧૯૭૫
૪. પાશ્ચાત્ય નવલકથા- દિગીશ મહેતા, હર્ષદ દેસાઈ, ગુજરાત ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
૫. દેશાન્તર - અનિલા દલાલ, ગૂર્જર પ્રકાશન, અમદાવાદ
૬. દર્પણનું નગર - અનિલા દલાલ, આર. આર. શેઠની કંપની, અમદાવાદ, ૨૦૦૭
૭. વિશ્વની નવલકથા - સુમન શાહ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ, ૨૦૦૭
૮. વિપુલા ચ પૃથ્વી - પ્રવીણ દરજી, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ, ૧૯૯૨
૯. પાંચ મહાકાવ્યો - સં. ધીરુ પરીખ, કવિલોક પ્રકાશન, અમદાવાદ
૧૦. 'ઈડિપસ ધી રેક્સ' (ગ્રીક) સોફોકલિસ
૧૧. 'લજ્જા' (બંગાળી) તસલીમા નસરીન

હેતુ : આધુનિક સાહિત્યની વિભાવના સમજાય તથા કૃતિનો આધુનિકતાના સંદર્ભમાં આસ્વાદ કહી શકે.

Paper : 9 Elective: 2 (A) આધુનિક સાહિત્ય

એકમ:૧	આધુનિકતા: સંજ્ઞા, વિભાવના, સ્વરૂપ
એકમ:૨	ગુજરાતી અને હિન્દી સાહિત્યમાં આધુનિકતા
એકમ:૩	આધુનિક સાહિત્યકાર સુરેશ જોષી (ગુજરાતી) કવિ, નવલકથાકાર
એકમ:૪	આધુનિક સાહિત્યકાર અજ્ઞેય (હિન્દી) કવિ, નવલકથાકાર

નોંધ: બંને સાહિત્યકારોની તુલના અપેક્ષિત છે.

સંદર્ભ પુસ્તકો :

૧. સાહિત્યમાં આધુનિકતા - સુમન શાહ
૨. ગુજરાતી સાહિત્યમાં આધુનિકતાવાદ - પ્રમોદકુમાર પટેલ
૩. સુરેશ જોશી ઓર નિર્મલવર્મા - રેખા શર્મા
૪. સુરેશ જોશીથી સુરેશ જોશી - સુમન શાહ
૫. આધુનિકતા : એક સંકુલ સંપ્રત્યય : બિપીન આશર
૬. અધુના - ભોળાભાઈ પટેલ
૭. આધુનિક સાહિત્યકાર અજ્ઞેય

Paper : 9 Elective : 2 (B) સાહિત્ય મીમાંસા : ૨

પેપર એકમ
પેપર: ૯ એકમ: ૧

કુન્તકનો વક્રોક્તિ વિચાર
(૧) વક્રોક્તિ વિશે કુન્તકની વિચારણા

એકમ: ૨ જગન્નાથનો રમણીયતાનો વિચાર
(૧) રમણીયતા વિશે જગન્નાથની વિચારણા

એકમ: ૩ ક્રોચેનો અભિવ્યક્તિવાદ
(૧) અભિવ્યક્તિવાદ વિશે ક્રોચેની વિચારણા

એકમ: ૪ કાન્ટની સૌંદર્યમીમાંસા
(૧) સૌંદર્યમીમાંસા વિશે કાન્ટની વિચારણા

મહત્વના સંદર્ભ ગ્રંથો

૧. પંડિત, હરીશ: 'સાહિત્ય: સંકેતો અને સીમાઓ', પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ, પ્રથમ આવૃત્તિ-૧૯૯૭.
૨. પારેખ, નગીનદાસ: 'વક્રોક્તિ જીવિત-કુન્તકનો કાવ્યવિચાર', ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી, ગાંધીનગર, પ્રથમ આવૃત્તિ-૧૯૮૮
૩. પ્રો. તપસ્વી નાન્દી: 'ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્રની વિચાર પરંપરાઓ', યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ, તૃતીય આવૃત્તિ-૨૦૦૦.
૪. સં. વસુદેવ પાઠક અને બીજા: 'સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ', પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ, પ્રથમ આવૃત્તિ-૨૦૦૦
૫. સં. ડૉ. નગેન્દ્ર: 'ભારતીય સમીક્ષા', ઉત્તર પ્રદેશ ગ્રંથ અકાદમી, લખનઉ, પ્રથમ સંસ્કરણ-૧૯૭૫.
૬. શુક્લ, રમેશ મ.: 'સંસ્કૃત સમીક્ષાશાસ્ત્ર', પ્રવીણ પુસ્તક ભંડાર, રાજકોટ, પ્રથમ આવૃત્તિ-૧૯૮૯.
૭. દેશપાંડે, ગણેશ ત્ર્યંબક (અનું. જશવંતી દેવે): 'ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્ર', પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ, પ્રથમ આવૃત્તિ-૨૦૦૩.
૮. શાહ, ડૉ. અશોક: 'પાશ્ચાત્ય કાવ્યશાસ્ત્ર', જવાહર પુસ્તકાલય મથુરા, પ્રથમ આવૃત્તિ-૧૯૯૯.
૯. પટેલ, બહેચરભાઈ આર.: 'પાશ્ચાત્ય સાહિત્યમીમાંસાના સીમાસ્તંભો', યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય અમદાવાદ, તૃતીય આવૃત્તિ (સંશોધિત)- ૧૯૯૩.
૧૦. પટેલ, મણિલાલ હ.: 'સાહિત્ય મીમાંસા', પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ, ચોથી

Paper : 10 Multidisciplinary સાહિત્ય અને ઇતિહાસ

- એકમ: ૧ તુલનાત્મક સાહિત્યનું અભ્યાસક્ષેત્ર
ઇતિહાસની સમજ, કાર્યક્ષેત્ર, કાર્યપદ્ધતિની સમજ
ઇતિહાસના સાધન તરીકે સાહિત્ય
સાહિત્ય અને ઇતિહાસ વચ્ચેનો સંબંધ
- એકમ: ૨ ઐતિહાસિક નવલકથાઓ: ગુજરાતી અને કન્નડ
- એકમ: ૩ 'પૃથિવીવલ્લભ' (ગુજરાતી): કનૈયાલાલ મુનશી
- એકમ: ૪ 'ચિકકવીર રાજેન્દ્ર': (કન્નડ) શ્રીનિવાસ, અનુ: રજનીકાન્ત રાવળ

મહત્વના સંદર્ભ ગ્રંથો

૧. ગુપ્ત, આલોક: 'ભારતીય ઉપન્યાસ કી અવધારણા ઓર રઘુવીર ચૌધરી કા સૃજન', રંગદાર પ્રકાશન, માણસા, ૧૯૯૯.
૨. ત્રિવેદી, યશવંત: 'અને સાહિત્ય', આર. આર. શેઠની કંપની, અમદાવાદ, ૧૯૭૫.
૩. મહેતા, ભરત: (સંપા.): જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કૃત નવલકથા, ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી, ગાંધીનગર, ૨૦૦૧.
૪. તુલનાત્મક સાહિત્ય: વિદેશી સંદર્ભ- ડૉ. ચૈતન્ય દેસાઈ
૫. ઇતિહાસ: સ્વરૂપ અને પદ્ધતિ. રસિકાલલ છોટાલાલ પરીખ.
પ્ર. ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ. પ્ર.આ. ૧૯૬૯
૬. ઇતિહાસ, સમાજ અને સાહિત્યમાં ગુજરાત: મકરન્દ મહેતા.
પ્ર. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ. પ્ર.આ. ૨૦૦૮
૭. કળાકારનો ઇતિહાસબોધ: ભરત મહેતા.
પ્ર. મુંબઈ યુનિવર્સિટી, ગુજરાતી વિભાગ, મુંબઈ.
૮. સાહિત્યના ઇતિહાસની અભિધારણા- ચન્દ્રકાન્ત ટોપીવાળા
પ્ર. મુંબઈ યુનિવર્સિટી, ગુજરાતી વિભાગ, મુંબઈ. પ્ર.આ. ૨૦૦૦.
૯. 'પૃથિવીવલ્લભ' (ગુજરાતી): કનૈયાલાલ મુનશી
૧૦. 'ચિકકવીર રાજેન્દ્ર': (કન્નડ) શ્રીનિવાસ, અનુ: રજનીકાન્ત રાવળ

:: પ્રશ્નપત્ર માળખું ::

પ્રશ્ન		ગુણાંક
પ્રશ્ન: ૦૧:	ટૂંકા જવાબી પશ્ચ: (૮ માંથી ૫)	૧૦
પ્રશ્ન: ૦૨:	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો: અ અથવા બ	૧૩
પ્રશ્ન: ૦૩:	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો: અથવા ટૂંકનોધ અ અથવા બ	૧૩
પ્રશ્ન: ૦૪:	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો: અથવા ટૂંકનોધ તુલનાત્મક નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો	૧૪

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત.
તુલનાત્મક સાહિત્યવિભાગ
વિષય : તુલનાત્મક સાહિત્ય
એમ.એ. સેમેસ્ટર : ૩
(સને : ૨૦૨૧-૨૨, ૨૦૨૨-૨૩, ૨૦૨૩-૨૪)

Paper : 11 Core : 7

પ્રભાવલક્ષી અભ્યાસ

Paper : 12 Core : 8

તુલનાત્મક સાહિત્ય વિષયક નિબંધો

Paper : 13 Core : 9

અનુવાદ વિજ્ઞાન : સિદ્ધાંત અને વિનિયોગ

Paper : 14 Elective 3 (A)

અનુઆધુનિક સાહિત્ય

Paper : 14 Elective 3 (B)

ભાષાવિજ્ઞાન

Paper : 15 Multi Disciplinary

સાહિત્ય અને વૈશ્વિકીકરણ

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત.

તુલનાત્મક સાહિત્યવિભાગ

વિષય : તુલનાત્મક સાહિત્ય

એમ.એ. સેમેસ્ટર : ૩

વર્ષ સને : ૨૦૨૧-૨૨, ૨૦૨૨-૨૩, ૨૦૨૩-૨૪ સુધી અમલમાં

હેતુ : વિદ્યાર્થી પ્રભાવલક્ષી અભ્યાસક્ષેત્રનો ખ્યાલ મેળવે તથા પ્રાચ્યાત્ય સાહિત્યના પ્રભાવને ભારતીય સાહિત્યના સંદર્ભમાં પામી શકાય.

Paper : 11 : Core : 7 પ્રભાવલક્ષી અભ્યાસ :

(સંસ્કૃત સાહિત્યનો ભારતીય સાહિત્ય પર પ્રભાવ)

એકમ : ૧	પ્રભાવલક્ષી અભ્યાસ અને તેનું તુલનાત્મક સાહિત્યાભ્યાસમાં સ્થાન મરાઠી સાહિત્યનો ભારતીય ભાષાઓનાં સાહિત્યો પર પ્રભાવ (ગુજરાતી, હિન્દી અને બંગાળી મરાઠી ભાષાના સાહિત્યોનાં વિશેષ સંદર્ભમાં)
એકમ : ૨	ભારતીય સંસ્કૃતિ અને તેમાં ભગવદ્ગીતાનું સ્થાન અને મહત્વ બૃહદ ભારત : એશિયાના કેટલાંક દેશોના સાહિત્યોમાં મહાભારત મહાભારત : ભારતીય સાંસ્કૃતિક આદર્શોનું મહાકાવ્ય
એકમ : ૩	‘અગ્નિકન્યા’ : (ગુજરાતી) ધ્રુવ ભટ્ટ
એકમ : ૪	‘યાજ્ઞસેની’ : (ઓડિયા) પ્રતિભા રાય

નોંધ : બંને કૃતિની તુલના અપેક્ષિત છે.

સંદર્ભ પુસ્તકો :

૧. ‘સંસ્કૃત સાહિત્યનો પરિચય’ ડૉ. એ. ડી. શાસ્ત્રી.
૨. ‘રામાયણ અને મહાભારત સહિત સંસ્કૃત સાહિત્યમાં કરુણરસ’ : ડૉ. જગદીશ જોશી
૩. ‘મહાભારતની ચિરંજીવ કથાઓ’ : રતિલાલ સથવારા
૪. ‘નાટકમાં મિથ : મહાભારત આધારિત’ : ધ્વનિલ પારેખ
૫. ‘ગુજરાતી નવલકથાના મહાનાયક શ્રી કૃષ્ણ’ : ગુણવંત વ્યાસ
૬. ‘મહાભારતમાં માનવદર્શન’ : જોષી દિનકર
૭. ‘અગ્નિકન્યા’ : (ગુજરાતી) ધ્રુવ ભટ્ટ
૮. ‘યાજ્ઞસેની’ : (ઓડિયા) પ્રતિભા રાય

હેતુ : તુલનાત્મક સાહિત્યના અભ્યાસક્ષેત્રને સમજવા તથા તેના અભિગમની સમજ કેળવવા માટે.

Paper : 12 Core : 8 તુલનાત્મક સાહિત્ય વિષયક નિબંધો

એકમ : ૧	ભારતીય સાહિત્ય પર પ્રભાવ (૧) મહાત્મા ગાંધીનો પ્રભાવ (૨) કાર્લ માર્ક્સનો પ્રભાવ (૩) સીગ્મંડ ફ્રોઈડનો પ્રભાવ (૪) રવીન્દ્રનાથ ટાગોરનો પ્રભાવ
એકમ : ૨	(૧) બંગાળીનો ગુજરાતી કવિતા પર પ્રભાવ (૨) અસ્તિત્વવાદનો ગુજરાતી નવલકથા પર પ્રભાવ (૩) અસંગતિવાદ અને તેનો ગુજરાતી નાટક પર પ્રભાવ (૪) શ્રી અરવિંદનો ગુજરાતી સાહિત્ય પર પ્રભાવ
એકમ : ૩	(૧) પુરાકલ્પન અને સાહિત્ય (૨) તુલનાત્મક સાહિત્ય : ભાષા અને સંસ્કૃતિના સંદર્ભે (૩) ગ્રીક સંસ્કૃત નાટ્ય પરંપરા (૪) તુલનાત્મક સાહિત્ય : ગુજરાતમાં, દેશમાં અને વિદેશમાં
એકમ : ૪	(૧) વિશ્વસાહિત્ય વિશે ગ્યૂઈથે અને ટાગોર (૨) ભારતીય સાહિત્ય વિશે વિષ્ણુપ્રસાદ ત્રિવેદી અને સુનીતિકુમાર ચેટરજી (૩) ઉમાશંકર જોશીની વિવેચનામાં તુલનાત્મક પરિપ્રેક્ષ્ય (૪) રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય અને વિશ્વસાહિત્ય (૫) ભારતીય સાહિત્ય વિશે ડૉ. નરેશ વેદ

મહત્વના સંદર્ભ ગ્રંથો :

૧. દેસાઈ અશ્વિન : 'તુલનાત્મક સાહિત્યની દિશામાં', દિવ્યાનંદ પ્રકાશન, ૧૯૮૨.
૨. દેસાઈ, અશ્વિન : 'અંગુલિનિર્દેશ', સાહિત્ય સંગમ, બાવાસીદીની શેરી, પંચોલી વાડી સામે, સુરત, ૨૦૦૦.
૩. વેદ, નરેશ: ભારતીય સાહિત્યની વિભાવના સ્વાધ્યાય, પૃ: ૩૩ અંક ૩૩-૩૪, અક્ષરતૃતીય જન્માષ્ટમી અંક : એપ્રિલ, સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૬, પૃ: ૧૧૫-૧૨૮.
૪. ગાંધી, ભોગીલાલ : (સંપાદક) જ્ઞાન ગંગોત્રી ગ્રંથ માળા ગ્રંથ : વિશ્વસાહિત્ય.
૫. દરજી, પ્રવીણ : પુરાકલ્પન, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ, પ્રથમ આવૃત્તિ.
૬. Joshi, U. : "The Idea of Indian Literature", Sahitya Academy, New Delhi, First Published : 1990.
૭. જોશી રમણલાલ : ભારતીય નવલકથા, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ, ૧૯૮૦.
૮. લેખન માર્ગદર્શિની : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
૯. મહેતા ચંદ્રકાંત : સંતુલન, આર. આર. શેઠની કંપની, અમદાવાદ.

૧૦. પંચાલ, શિરીષ : 'વાત આપણા વિવેચનની', સંવાદ પ્રકાશન વડોદરા, પ્રથમ આવૃત્તિ -૨૦૦૫

૧૧. પરમાર દમયંતી : 'સ્વાતંત્ર્યોત્તર ગુજરાતી ઍબ્સર્ડ નાટકો', પ્રકાશક : પોતે, પ્રથમ આવૃત્તિ _
૨૦૦૬

૧૨. તુલનાત્મક સાહિત્ય : ભારતીય સંદર્ભ - ડૉ. ચૈતન્ય દેસાઈ.

૧૩. તુલનાત્મક સાહિત્ય : વિદેશી સંદર્ભ - ડૉ. ચૈતન્ય દેસાઈ.

૧૪. દેસાઈ, (ડૉ.) ચૈતન્ય : 'પાશ્ચાત્ય નવલકથામાં આત્મખોજ,' ફ્લેમિંગો પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.

૧૫. દેસાઈ, (ડૉ.) ચૈતન્ય : 'ભારતીય નવલકથામાં આત્મખોજ,' ન્યૂ પોપ્યુલર પ્રકાશન, સુરત.

હેતુ : તુલનાત્મક સાહિત્યમાં મહત્વ વિશેની સમજ કેળવાય તથા અનુવાદની સૈદ્ધાંતિક વિચારણા તથા વિનિયોગ દ્વારા તેની સમજ કેળવાય.

Paper : 13 અનુવાદ વિજ્ઞાન : સિદ્ધાંત અને વિનિયોગ

હેતુ : તુલનાત્મક સાહિત્યમાં અનુવાદના મહત્વ વિશેની સમજ કેળવાય. અનુવાદની સૈદ્ધાંતિક વિચારણા તથા વિનિયોગ દ્વારા તેની સમજ કેળવાય. માતૃભાષા સિવાયની અન્ય ભાષામાં વિદ્યાર્થી સજજ થશે.

એકમ : ૧	અનુવાદ : સંજ્ઞા / વિભાવના (૧) અનુવાદનું સ્વરૂપ, વિવિધ વ્યાખ્યાઓ (૨) અનુવાદની આવશ્યકતા (૩) અનુવાદની ઉપયોગિતા
એકમ : ૨	અનુવાદક : સજ્જતા / યોગ્યતા (૧) અનુવાદના પ્રકાર (૨) અનુવાદકની સજ્જતા (૩) અનુવાદની મુશ્કેલીઓ (૪) અનુવાદની મર્યાદાઓ
એકમ : ૩	અનુવાદ પ્રવૃત્તિ (૧) ભારતીય ભાષાસાહિત્યમાં અનુવાદ પ્રવૃત્તિ (૨) ગુજરાતી ભાષાસાહિત્યમાં અનુવાદ પ્રવૃત્તિ
એકમ : ૪	અનુવાદ : નમૂનારૂપ કાર્યપ્રવૃત્તિ (૧) ગુજરાતીમાંથી હિન્દીમાં અનુવાદ (કેટલીક નમૂનારૂપ કૃત્તિઓ, કેટલાંક પરિચ્છેદો) (૨) હિન્દીમાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ (કેટલીક નમૂનારૂપ કૃત્તિઓ, કેટલાંક પરિચ્છેદો)

મહત્વના સંદર્ભગ્રંથો:

(૧) 'અનુવાદ- સિદ્ધાંત અને સમીક્ષા' - સંપા. રમણ સોની સાહિત્ય અકાદમી, નઈ દિલ્લી-૨૦૦૮.

(૨) જોશી, ઉમાશંકર : 'કવિની સાધના'.

(૩) ડૉ. એન. ઈ. વિશ્વનાથ અચ્ચર : 'અનુવાદકલા' અનુ. નવનીત મદ્રાસી : આદર્શ પ્રકાશન, અમદાવાદ-૨૦૦૭.

(૪) પરીખ ધીરુ : 'તુલનાત્મક સાહિત્ય'

(૫) બ્રહ્મભટ્ટ, પ્રસાદ : 'તુલનાત્મક સાહિત્ય : સિદ્ધાંત અને વિનિયોગ'.

(૬) સાહિત્યિક અનુવાદો : સંકલન, કીર્તિદા શાહ.

(૭) અનુવાદ વિજ્ઞાન : મોહનભાઈ પટેલ.

(૮) અનુવાદની સમસ્યાઓ - એક સંગોષ્ઠિ. સંપાદક : મોહનભાઈ પટેલ.

(૯) નીરક્ષીર વિવેક : નગીનદાસ પારેખ, સંપાદક : ભોળાભાઈ પટેલ.

(૧૦) નિવેદન : અનિલા દલાલ.

(૧૧) બાપટ, વસંત : 'તુલનાત્મક સાહિત્યાભ્યાસ'.

(૧૨) પટેલ, મોહન : 'અનુવાદ વિજ્ઞાન'.

(૧૩) ઠાકોર, રવીન્દ્ર : અનુવાદકલા.

(૧૪) પટેલ, ભોળાભાઈ : અનુવાદક શ્રી રમણલાલ સોની.

(૧૫) દલાલ, અનિલ : અનુવાદક ભોળાભાઈ

(૧૬) દેસાઈ, કેશુભાઈ : અનુવાદ : શાસ્ત્રીય કળા

(૧૭) દેસાઈ, કેશુભાઈ : અનુવાદ વિશે.

હેતુ : અનુઆધુનિકતાની વિભાવના વિશેની સમજ કેળવાય અને કૃતિઓના આસ્વાદ દ્વારા અનુઆધુનિકતાને સમજી શકાય.

Paper : 14 Elective : 3 (A) અનુઆધુનિક સાહિત્ય

એકમ : ૧	અનુઆધુનિકતા : સંજ્ઞા, વિભાવના, સ્વરૂપ.
એકમ : ૨	અનુઆધુનિક સાહિત્યના પ્રવાહો (નારીચેતના, દલિતચેતના)
એકમ : ૩	'અખેપાતર' (ગુજરાતી) બિન્દુ ભટ્ટ
એકમ : ૪	'ત્રીન ડગડાયી ચૂલ' (મરાઠી): વિમલ મોરે

નોંધ : બંને કૃતિની તુલના અપેક્ષિત છે.

સંદર્ભ પુસ્તકો :

૧. અનુઆધુનિકતાવાદ- સં. ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા
૨. અનુઆધુનિકતાવાદ અને આપણે - સુમન શાહ
૩. આધુનિકોત્તર સાહિત્ય - સંપા. સુધા પંડ્યા.
૪. દલિત સાહિત્ય- ભી.ન. વણકર.
૫. શબ્દસૃષ્ટિ વિશેષાંક : ૨૦૦૩
૬. દલિત સાહિત્ય - સંપા. ગુણવંત વ્યાસ
૭. પ્રતિબદ્ધ - ભરત મહેતા
૮. 'ત્રીન ડગડાચી ચૂલ' (મરાઠી) વિમલ મોરે
૯. 'અખેપાતર' (ગુજરાતી) બિન્દુ ભટ્ટ
૧૦. Post Modernism : (Ed.) Mohatik Ray
૧૧. પ્રત્યાયન - ભી. ન. વણકર
૧૨. વિશેષ - ઈલાનાયક
૧૩. દલિત સંવેદના અને સાહિત્ય - નાથાલાલ ગોહિલ
૧૪. ગુજરાતી દલિત સાહિત્યના લેખાંજોખાં - નાથાલાલ ગોહિલ

Paper : 14 Elective : 3 (B) ભાષાવિજ્ઞાન

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ ભાષાવિજ્ઞાનની વિવિધ વિદ્યાશાખાઓ, ભાષાના ઘટકતત્ત્વો, ધ્વનિનિર્માણ પ્રક્રિયા તથા ધ્વનિઓના વર્ગીકરણનો ખ્યાલ મેળવે.

એકમ : ૧	ભાષાવિજ્ઞાનનું કાર્યક્ષેત્ર (૧) ભાષાવિજ્ઞાનનો વૈજ્ઞાનિક અભિગમ (૨) ભાષાવિજ્ઞાનની વિવિધ શાખાઓનો પરિચય (૩) ભાષાવિજ્ઞાનનો અન્ય વિજ્ઞાનો અને શાસ્ત્રો સાથેનો સંબંધ
એકમ : ૨	ધ્વનિવિજ્ઞાન (Phonetics) (૧) ભાષાવિજ્ઞાનમાં ધ્વનિવિજ્ઞાનનું મહત્ત્વ (૨) ધ્વનિઘટકની વિભાવના (૩) ધ્વનિવિજ્ઞાન (Phonetics) અને ધ્વનિતંત્રવિજ્ઞાન (Phonology) વચ્ચેનો સંબંધ.
એકમ : ૩	ધ્વનિનિર્માણની પ્રક્રિયા (૧) વાણીના અવયવો અને તેનું કાર્ય. (૨) ધ્વનિઓનું વર્ગીકરણ

	(અ) સ્વરોનું વર્ગીકરણ (બ) વ્યંજનોનું વર્ગીકરણ
એકમ : ૪	માન્ય ગુજરાતી ધ્વનિઓ (૧) સ્વરો, અર્ધસ્વરો (૨) વ્યંજનો (૩) અક્ષર (Syllable) (૪) સૂર (૫) બલાઘાત (Stress) (૬) સંગમ (જંકશર)

સંદર્ભગ્રંથ :

- (૧) ભાષાવિજ્ઞાન (સંવર્ધિત આવૃત્તિ) ૧૯૭૮ ડૉ. કે. બી. વ્યાસ.
(૨) ભાષાપરિચય (દ.ગુ. પ્રાધ્યાપક પુસ્તક સહકારી મંડળી પ્રકાશિત-જે. ઓ. શાહ)
(૩) General linguistics – R.H.Robins
(૪) ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ - જયંત કોઠારી
(૫) ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિસ્વરૂપ અને ધ્વનિપરિવર્તન - ડૉ. પ્રબોધ પંડિત
(૬) ગુજરાતી ધ્વનિવ્યવસ્થાની વિચારણા-પિંકી પંડ્યા
(૭) ધ્વનિઘટકની વિભાવના - ભારતીબેન મોદી
(૮) ગુજરાતી ભાષા - ડૉ. ટી.એન. દવે
(૯) વ્યાકરણ વિમર્શ - ડૉ. ઊર્મિ દેસાઈ
(૧૦) ભાષાવિજ્ઞાન પરિચય - રમેશ ત્રિવેદી
(૧૧) ભાષાપરિચય - પોપ્યુલર પ્રકાશન

Paper : 15 Multi Disciplinery સાહિત્ય અને વૈશ્વિકીકરણ

હેતુ : વૈશ્વિકીકરણની સમાજ, સંસ્કૃતિ ઉપર અસરની વિદ્યાર્થી જાણકારી મેળવે. વિદ્યાર્થીનો આંતરવિદ્યાકીય અનુબંધ સુદૃઢ થાય.

એકમ : ૧	વૈશ્વિકીકરણ : સંજ્ઞા / વિભાવના (૧) વૈશ્વિકીકરણ : સંજ્ઞાયર્યા (૨) વૈશ્વિકીકરણ : ઇતિહાસ (૩) વૈશ્વિકીકરણ : મહત્વની સામાજિક, રાજકીય ઘટનાઓ (૪) વૈશ્વિકીકરણ : પરિબળો અને પ્રભાવ
એકમ : ૨	વૈશ્વિકીકરણનો પ્રભાવ (૧) વૈશ્વિકીકરણનો ભાષા, સાહિત્ય ઉપર પડેલો પ્રભાવ (૨) વૈશ્વિકીકરણનો શિક્ષણ ઉપર પડેલો પ્રભાવ (૩) વૈશ્વિકીકરણનો પત્રકારત્વ ઉપર પડેલો પ્રભાવ (૪) વૈશ્વિકીકરણનો ફિલ્મ ઉપર પડેલો પ્રભાવ

એકમ : ૩	‘વિજય શાસ્ત્રીની વાર્તાઓ’ (ગુજરાતી) લેખક: વિજય શાસ્ત્રી
એકમ : ૪	‘ગણદેવતા’ (બંગાળી) તારાશંકર બંધોપાધ્યાય

સંદર્ભસૂચિ:

- (૧) ‘વૈશ્વિકીકરણ ના વહેણ અને વમળાં’ - સંપા : ઉત્તમ પરમાર કીમ એજ્યુકેશન સોસાયટી
- (૨) ‘વૈશ્વિકીકરણ કે દૌર મેં’ - સમયાન્તર શ્રેણી પ્રકાશન (હિન્દી)
- (૩) ભૂમંડલીકરણ (વિશેષાંક) સમકાલીન જનમત - જુલાઈ સપ્ટેમ્બર ૨૦૦૨ (હિન્દી)
- (૪) ભૂમંડલીકરણ કી સંસ્કૃતિ - જાન્યુઆરી માર્ચ ૨૦૦૪ (હિન્દી)
- (૫) ભાષા ઔર ભૂમંડલીકરણ (વિશેષાંક) કથન. રમેશ ઉપાધ્યાય, જુલાઈ સપ્ટેમ્બર ૨૦૦૪ (હિન્દી)
- (૬) Questioning Globalization. Kavaljit Singh
- (૭) Literature and Globalization ed. Liam Connel Nicky Marsh
- (૮) ‘વિજય શાસ્ત્રીની વાર્તાઓ’ (ગુજરાતી) લેખક: વિજય શાસ્ત્રી
- (૯) ‘ગણદેવતા’ (બંગાળી) તારાશંકર બંધોપાધ્યાય

वीर नर्मद दक्षिण गुजरात युनिवर्सिटी, सुरत
तुलनात्मक साहित्य विभाग
विषय: तुलनात्मक साहित्य
अ.अ.सेमेस्टर-४
(सने २०२१-२२, २०२२-२३, २०२३-२४ सुधी)

Paper – 16 Core : 10

साहित्य अने संस्कृति

Paper – 17 Core : 11

बाणसाहित्यनो अल्यास

Paper – 18 Core : 12

साहित्य विवेचनना विविध अभिगमो

Paper – 19 Elective 4 (A)

लोकसाहित्य

Paper – 19 Elective 4 (B)

लोकप्रिय साहित्य

Paper – 20 Multi disciplinary

साहित्य अने इि्लम

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત

તુલનાત્મક સાહિત્ય વિભાગ

વિષય: તુલનાત્મક સાહિત્ય

એમ.એ.સેમેસ્ટર-૪

(સને ૨૦૨૧-૨૨, ૨૦૨૨-૨૩, ૨૦૨૩-૨૪ સુધી)

હેતુ : વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિ વચ્ચેના સંબંધ વિષયક સમજ કેળવાય.

Paper : 16 Core:10 સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિ

- એકમ:૧** (૧) સાહિત્ય એટલે શું? સંસ્કૃતિ એટલે શું? અને બંને વચ્ચેનો સંબંધ
(૨) સંસ્કૃતિની વિશેષતાઓ
(૩) સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિ વિશે વિવિધ વિદ્વાનોના મંતવ્યો
- એકમ:૨** (૧) સંસ્કૃતિના પ્રકારો: પૌરસ્ત્ય સંસ્કૃતિ, પાશ્ચાત્ય સંસ્કૃતિ, શહેરી અને ગ્રામ્ય
(૨) બહુસંસ્કૃતિવાદ અને તુલનાત્મક સાહિત્ય
(૩) સમાજ, સભ્યતા અને સંસ્કૃતિ
- એકમ:૩** 'ગોરા' (બંગાળી): રવીન્દ્રનાથ ટાગોર
- એકમ:૪** 'ગોધૂલિ': એસ.એલ. ભૈરપ્પા (કન્નડ)
- નોંધ:** બંને કૃતિની તુલના અપેક્ષિત છે.

સંદર્ભ પુસ્તકો:

1. Bernheimer, Charles: "Comparative Literature in the. Age of Multiculturalism": The John Hopkins University Press. (1995). 2715, North Charles Street, Baltimore Maryland, 21218-4363.
2. Sardar, Ziauddin. "Orientalism" Published by: Viva Book Pvt. Ltd. 214, New Appollo Ind. Estate. Mosra Lane4, Andheri. (E) Mumbai. 400 069= 2002 [vivabooks@mantroline.com]
3. Huntington, Samuel P.: "The Clash of Civilization and the Remaking of World Order." Penguin Books India (P.) Ltd. 11, Communtiy Centre, Panch Sheel, Park, New Delhi. 110 017, India
4. Said Edward. "Orientalism" Vintage Books, 1979.
૫. વોરા, ડૉ. સર્વેશ. અનુ: પાલખીવાળા નાની 'ભારતનો અમૂલ્ય વારસો': એન.એમ. ઠક્કરની કંપની: ૧૪૦ પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ- ૪૦૦ ૦૨૦. પ્રથમ આવૃત્તિ: ૧૯૯૨. (પૃ: ૫૨)
૬. જોશી, ઉમાશંકર. 'સંસ્કૃતિ': નવેમ્બર, ૧૯૬૪. લેખ: 'પૂર્વ અને પશ્ચિમનાં શાશ્વત મૂલ્યો', પૃ: ૪૩૦-૪૩૫.
૭. 'પૂર્વ અને પશ્ચિમ': સ્વામી વિવેકાનંદ
૮. 'પૂર્વ અને પશ્ચિમ' : નિત્યાનંદ પટેલ
૯. 'ભારતીય સંસ્કૃતિ': કનૈયાલાલ મુનશી
૧૦. 'આપણી સંસ્કૃતિનાં કેટલાંક વહેણો': સ્વ. દુર્ગાશંકર શાસ્ત્રી
૧૧. 'સંસ્કૃતિ માટે મથનારાઓ': નારાયણ દેસાઈ
૧૨. 'ભારતીય સંસ્કૃતિના પાયા': શ્રી અરવિંદ

૧૩. ‘પૂર્વ અને પશ્ચિમ’: ડૉ. રાધાકૃષ્ણ
 ૧૪. ‘ગોરા’ (બંગાળી): રવીન્દ્રનાથ ટાગોર
 ૧૫. ‘ગોધૂલિ’: એસ.એલ. ભૈરપ્યા

Paper – 17 Core : 11 બાળસાહિત્યનો અભ્યાસ

હેતુ :- વિદ્યાર્થીઓ બાળસાહિત્યના અભ્યાસથી પરિચિત થાય.

ભારતીય બાળસાહિત્ય અંગે જાણે, સમજે, વિચારે

એકમ-૧ બાળસાહિત્ય

- (૧) અર્થ, વિભાવના
- (૨) બાળસાહિત્ય : વ્યાખ્યાઓ
- (૩) બાળસાહિત્ય : લાક્ષણિકતાઓ
- (૪) બાળસાહિત્યનો પ્રભાવ

એકમ-૨ બાળસાહિત્યનાં પ્રકારો

- (૧) હાલરડાં
- (૨) બાળકવિતા
- (૩) બાળવાર્તા
- (૪) બાળનાટ્ય

એકમ-૩ બાળસાહિત્યનો ઈતિહાસ

- (૧) વૈશ્વિક
- (૨) ભારતીય
- (૩) ગુજરાતી

એકમ-૪ બાળસાહિત્ય ક્ષેત્રે પ્રદાન

- (૧) રમણલાલ સોની (ગુજરાતી)
- (૨) જયપ્રકાશ ભારતી અથવા ઉષા યાદવ (હિન્દી) (કોઈ એક સાહિત્યકારનો અભ્યાસ)

સંદર્ભસૂચિ:-

- (૧) વાર્તાનું શાસ્ત્ર : ગિજુભાઈ બધેકા
- (૨) ગુજરાતી બાળવાર્તાઓ : સ્વરૂપ અને સમીક્ષા : ડૉ. ભારતી ઝવેરી
- (૩) ગુજરાતી બાળસાહિત્ય : ઉદ્ભવ અને વિકાસ સંપાદક : યશવંત ત્રિવેદી
- (૪) શબ્દસૃષ્ટિ : બાળસાહિત્ય વિશેષાંક
- (૫) અસ્મિતા પર્વ : ભાગ : ૧૪,૧૫
- (૬) શબ્દસર : એપ્રિલ, મે -૨૦૧૫ (વિશેષાંક)
- (૭) ‘ભારતીય વાર્તાઓમાં બાળમાનસ’, ડૉ. ચૈતન્ય દેસાઈ

Paper – 18 Core : 12 સાહિત્ય વિવેચનના વિવિધ અભિગમો

હેતુ :- વિદ્યાર્થી સાહિત્ય વિવેચનના વિવિધ અભિગમોથી પરિચિત થાય.

- એકમ-૧ વિવેચન એટલે શું? સંજ્ઞા અને વિભાવના
એકમ-૨ વિવેચનના વિવિધ અભિગમો
એકમ-૩ ગુજરાતી અને મરાઠી વિવેચનનો ઇતિહાસ
એકમ-૪ વિશ્વનાથ ભટ્ટ અને ભાલચંદ્ર નેમાડે: વિવેચક તરીકે

સંદર્ભગ્રંથો :-

- (૦૧) વિવેચનની વિવિધ તરાહો - પી.જે. પટેલ
(૦૨) પ્રત્યાયન - ભી.ના.વણકર
(૦૩) સર્જન પ્રક્રિયા અને નારી ચેતના - ઉષા ઉપાધ્યાય
(૦૪) વિવેચનનો વિભાજિતપટ - ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા
(૦૫) ગુજરાતી કાવ્યતત્ત્વ વિચારણા - પ્રમોદકુમાર પટેલ
(૦૬) વિવેચનનું વિવેચન - જયંત કોઠારી
(૦૭) વાત આપણા વિવેચનની - શિરીષ પંચાલ
(૦૮) વિભાવના - પ્રમોદકુમાર પટેલ
(૦૯) વિવેચનના વિવિધ અભિગમો - સંપા. બળવંત જાની
(૧૦) વિવેચક વિશ્વનાથ ભટ્ટ
(૧૧) વિવેચક ભાલચંદ્ર નેમાડે
(૧૨) મરાઠી સાહિત્યનો ઇતિહાસ

Paper – 19 Elective : 4 (A) લોકસાહિત્ય

હેતુ :- લોક સાહિત્યની વિભાવના તથા કૃતિના આસ્વાદ દ્વારા પરિચય પામે.

- એકમ-૧** લોક સાહિત્યની વિભાવના
(૧) લોક, લોકસાહિત્ય, લોકવિદ્યા : સંજ્ઞા અને વ્યાખ્યા
(૨) લોકસાહિત્યનું સ્વરૂપ અને લક્ષણો
(૩) લોકસાહિત્ય, લોકપ્રિય સાહિત્ય અને શિષ્ટસાહિત્ય

- એકમ-૨** લોકકથાનું સ્વરૂપ, પ્રકાર, કથાઘટક મોટિફ
લોકકથાની કથનશૈલી અને મોટિફનો વિનિયોગ
લોકવાર્તામાં મોટિફ

- એકમ-૩** ‘ભારત કે આદિવાસી ક્ષેત્રો કી લોકકથાએ’: શરદ સિંહ

- એકમ-૪** ‘હિમાચલ પ્રદેશ કી લોકકથાએ’: સુદર્શન વશિષ્ઠ

સંદર્ભગ્રંથો :-

- (૧) લોક સાહિત્ય ભાગ ૧-૨-ઝવેરચંદ મેઘાણી
(૨) ગુજરાતી લોકવિદ્યા - હસુ યાજ્ઞિક
(૩) લોકકથાના મૂળ અને કૂળ - હરિવલ્લભ ભાયાણી
(૪) લોકવાર્તા - પુસ્કર ચંદ્રવાકર
(૫) લોકસાહિત્યનું સમાલોચન - ઝવેરચંદ મેઘાણી
(૬) મધ્યકાલીન ગુજરાતી કથા સંદર્ભ : મોટિફ - પિનાકિની પંડ્યા
(૭) લોક સાહિત્ય વિમર્શ - જશવંત શેખડીવાળા
(૮) લોકસાહિત્ય ચર્ચા - રમણભાઈ પટેલ
(૯) પાઢવી, (ડૉ.) મધુકર : દક્ષિણ ગુજરાત કી જનજાતિય બોલિયાँ : ઉદ્ભવ ઓર વિકાસ, જગત ભારતી પ્રકાશન,
ઇલાહાબાદ
(૧૦) ‘ભારત કે આદિવાસી ક્ષેત્રો કી લોકકથાએ’: શરદ સિંહ
(૧૧) ‘હિમાચલ પ્રદેશ કી લોકકથાએ’: સુદર્શન વશિષ્ઠ

Paper – 19 Elective : 4 (B) લોકપ્રિય સાહિત્ય

હેતુ :- વિદ્યાર્થીઓ લોકપ્રિય સાહિત્યથી પરિચિત થાય.

લોકપ્રિય સાહિત્યની અનિવાર્યતાને સમજે.

એકમ-૧ લોકપ્રિય સાહિત્ય

- (૧) અર્થ, વિભાવના
- (૨) લોકપ્રિય સાહિત્યની લાક્ષણિકતાઓ
- (૩) લોકપ્રિય સાહિત્યના પ્રેરક પરિબળો
- (૪) લોકપ્રિય સાહિત્યની આવશ્યકતા

એકમ-૨ લોકપ્રિય સાહિત્ય - શિષ્ટ સાહિત્ય

- (૧) લોકપ્રિય સાહિત્ય અને શિષ્ટ સાહિત્ય વચ્ચેનો ભેદ
- (૨) શિષ્ટ સાહિત્ય : અર્થ અને વિભાવના
- (૩) લોકપ્રિય સાહિત્ય અને અન્ય લોકપ્રિય વિદ્યાઓ
- (૪) લોકપ્રિય વિદ્યાઓની અનિવાર્યતા

એકમ-૩ લોકપ્રિય સાહિત્ય

- (૧) ગુજરાતીમાં લોકપ્રિય સાહિત્યનો ઇતિહાસ
- (૨) ગુજરાતીમાં લોકપ્રિય સાહિત્યનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ
- (૩) હિન્દીમાં લોકપ્રિય સાહિત્યનો ઇતિહાસ
- (૪) હિન્દીમાં લોકપ્રિય સાહિત્યનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ

એકમ-૪ લોકપ્રિય સાહિત્યનો સઘન અભ્યાસ

- (૧) 'વાંસલડી. કોમ' - કૃષ્ણદેવે
- (૨) 'આશકા મંડલ' - અશ્વિની ભટ્ટ

સંદર્ભગ્રંથો :-

- (૧) અનુઆધુનિક સંજ્ઞાકોશ - જયંત ગાડિત
- (૨) સાહિત્ય કા સમાજશાસ્ત્ર - મેજર પાંડે - હરિયાણા અકાદમી
- (૩) 'સમીપે' - (સામાયિક) અંકોમાં લોકપ્રિય સાહિત્યની ચર્ચા
- (૪) 'આપણી કથા' - જયંત ગાડિત
- (૫) 'ગુજરાતી નવલકથા' - રઘુવીર ચૌધરી, રાધેશ્યામ શર્મા
- (૬) 'નવલકથા અને હું' - શબ્દસૃષ્ટિ વિશેષાંક - હર્ષદ ત્રિવેદી
- (૭) 'ટૂંકી વાર્તા અને હું' - શબ્દસૃષ્ટિ વિશેષાંક - હર્ષદ ત્રિવેદી
- (૮) 'વાંસલડી. કોમ' - કૃષ્ણદેવે
- (૯) 'આશકા મંડલ' - અશ્વિની ભટ્ટ

હેતુ : તુલનાત્મક સાહિત્યમાં સાહિત્ય અને અન્ય કળાઓની પણ તુલના થાય છે. સાહિત્ય અને ફિલ્મ કલાઓના આંતર સંબંધની સમજ સ્પષ્ટ થાય અને સાહિત્યકૃતિ તથા ફિલ્મના અભ્યાસ અને આસ્વાદ દ્વારા તુલના કરી શકે.

Paper : 20 Multi disciplinary : સાહિત્ય અને ફિલ્મ

એકમ-૧	(૧) ફિલ્મ: ઉદ્ભવ અને વિકાસ (૨) ફિલ્મ નિર્માણની પ્રક્રિયા
એકમ-૨	(૧) સાહિત્ય અને ફિલ્મનો સંબંધ (૨) ભારતીય ફિલ્મનો ઇતિહાસ
એકમ-૩	‘મહાનંદા’ (ફિલ્મ) અને ‘મહાનંદા’ (નવલકથા) (મરાઠી)
એકમ-૪	‘તત્ત્વમસિ’ (ધ્રુવ ભટ્ટ) નવલકથા અને ‘રેવા’ (ફિલ્મ) વિનીત કનોજિયા

સંદર્ભસૂચિ :-

- (૧) સમૂહ માધ્યમો અને સાહિત્ય - પ્રીતિ શાહ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન
- (૨) ફિલ્માવલોકન - અભિજિત વ્યાસ
- (૩) સાહિત્ય અને પત્રકારત્વ - સંપાદક : કુમારપાળ દેસાઈ ગુ. સા. પરિષદ
- (૪) માધ્યમ મીમાંસા - યાસીન દલાલ - પાર્શ્વ પબ્લિકેશન
- (૫) રૂપાંતર - અમૃતગંગર
- (૬) કેમેરાની આંખે - દષ્ટિ પટેલ
- (૭) Fiction to Film – સીગલ પ્રકાશન
- (૮) Novel to Film – Brain Mcfarlane, Oxford University Press
- (૯) ફિલ્મકલા વિચાર - અભિજિત વ્યાસ
- (૧૦) ફિલ્માવલોકન - અભિજિત વ્યાસ
- (૧૧) ‘પ્રત્યક્ષ’ (સામાયિક) - લેખમાળા - અમૃતગંગર
- (૧૨) ‘સમીપે’ (સામાયિક) - લેખમાળા - શિરીષ પાંચાલ
- (૧૩) ફ્લેશબેક - યાસીન દલાલ
- (૧૪) કળાસાહિત્ય અને વિવેચન - પ્રમોદકુમાર પટેલ
- (૧૫) ભારતીય સિનેમા અને ગીત સંગીત - અભિજિત વ્યાસ
- (૧૬) જગતની શ્રેષ્ઠ ફિલ્મો અભિજિત વ્યાસ પરિચય ટ્રસ્ટ, અમદાવાદ
- (૧૭) સાહિત્ય ઓર સિનેમા સી ભાસ્કર રાય પ્રકાશન સંસ્થા, નई દિલ્લી
- (૧૮) અખબારનું અવલોકન, યાસીન દલાલ
- (૧૯) રેડિયો અને ટેલિવિઝન, હસમુખ બારાડી
- (૨૦) શેખ, ગુલામ મોહમ્મદ : ભારતીય કળા પરંપરા.
- (૨૧) વ્યાસ, અભિજિત : સાહિત્ય અને સિનેમા.

:: પ્રશ્નપત્ર માળખું ::

પ્રશ્ન		ગુણાંક
પ્રશ્ન: ૦૧:	ટૂંકા જવાબી પત્ર: (૮ માંથી ૫)	૧૦
પ્રશ્ન: ૦૨:	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો: અ અથવા બ	૧૩
પ્રશ્ન: ૦૩:	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો: અથવા ટૂંકનોંધ અ અથવા બ	૧૩
પ્રશ્ન: ૦૪:	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો: અથવા ટૂંકનોંધ તુલનાત્મક નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો	૧૪